

Vec C-630/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

13. október 2021

Vnútroštátny súd:

Oberlandesgericht Stuttgart

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

12. október 2021

Žalobca a odvolateľ:

O. K.

Žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní:

Mercedes-Benz Bank AG

Predmet konania vo veci samej

Smernica 2008/48 – Zmluva o spotrebiteľskom úvere – Právo na odstúpenie od zmluvy – Lehota na odstúpenie od zmluvy – Koniec – Úplné splnenie zmluvy – Nároky spotrebiteľa – Nárok na vydanie úžitkov

Predmet a právny základ podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

a) Má sa článok 14 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že právo spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy už neexistuje, keď zmluvu o úvere v plnom rozsahu splnili obe zmluvné strany?

b) V prípade zápornej odpovede na otázku a):

Bráni článok 14 smernice 2008/48 právnej úprave vo vnútroštátnom práve členského štátu, ktorá vedie k tomu, že právo spotrebiteľa na odstúpenie už nemožno uplatniť, keď zmluvu o úvere v plnom rozsahu splnili obe zmluvné strany?

c) V prípade zápornej odpovede na otázku a) a kladnej odpovede na otázku b):

Bráni článok 14 ods. 3 smernice 2008/48 právnej úprave vo vnútroštátnom práve členského štátu, podľa ktorej spotrebiteľ, ktorý účinne uplatnil svoje právo na odstúpenie zakladajúce sa na článku 14 ods. 1 smernice 2008/48, má voči poskytovateľovi úveru nárok na vydanie úžitkov, ktoré mal poskytovateľ úveru z platieb, ktoré až do odstúpenia od zmluvy spotrebiteľ platil poskytovateľovi úveru?

Citované predpisy práva Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66) (ďalej len „smernica 2008/48“), najmä články 14 a 22

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/65/ES z 23. septembra 2002 o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku a o zmene a doplnení smernice Rady 90/619/EHS a smerníc 97/7/ES a 98/27/ES (Ú. v. ES L 271, 2002, s. 16; Mim. vyd. 06/004, s. 321) (ďalej len „smernica 2002/65“), najmä článok 6

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 2011, s. 64), najmä články 9 a 10

Smernica Rady 85/577/EHS z 20. decembra 1985 na ochranu spotrebiteľa pri zmluvách uzatváraných mimo prevádzkových priestorov (Ú. v. ES L 372, 1985, s. 31; Mim. vyd. 15/001, s. 262)

Citované predpisy vnútroštátneho práva

Bürgerliches Gesetzbuch (občiansky zákonník, ďalej len „BGB“) v znení uverejnenom 2. januára 2002 (BGBl. I s. 42, 2909; 2003 I s. 738), ktorý bol naposledy zmenený článkom 1 zákona z 10. augusta 2021 (BGBl. I S. 3515), najmä § 242, 346, 357, 492 a 495

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (uvádzací zákon k občianskemu zákonníku) v znení uverejnenom 21. septembra 1994 (BGBl. I s. 2494; 1997 I s. 1061), ktorý bol naposledy zmenený článkom 2 zákona z 10. augusta 2021 (BGBl. I S. 3515), najmä článok 247 § 3 a § 6

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Zmluvou zo 16. júna 2012 spoločnosť Mercedes-Benz Bank AG poskytla O. K. pôžičku na financovanie kúpnej ceny motorového vozidla. Sadzba úroku z omeškania platná ku dňu uzavretia zmluvy nebola uvedená v zmluvných podkladoch.
- 2 O. K. pôžičku splatil v súlade s ustanoveniami zmluvy. Nato spoločnosť Mercedes-Benz Bank AG v máji 2015 uvoľnila príslušné záruky. Tým bola zmluva o úvere v celom rozsahu splnená.
- 3 Listom z 25. septembra 2018 O. K. odstúpil od zmluvy o úvere.
- 4 Spoločnosť Mercedes-Benz Bank AG odstúpenie od zmluvy neprijala. Nato O. K. podal na Landgericht Stuttgart (Krajinský súd Stuttgart, Nemecko) žalobu. Žiada o vrátenie zaplatených splátok. Okrem toho má spoločnosť Mercedes-Benz Bank AG z úžitkov, ktoré mala z týchto splátok, zaplatiť úroky vo výške 5 % nad príslušnú základnú úrokovú sadzbu.
- 5 Landgericht Stuttgart (Krajinský súd Stuttgart) žalobu zamietol. Poukazuje na to, že zmluva o úvere bola v celom rozsahu splnená a odvtedy už uplynuli viac ako tri roky. O. K. sa preto na základe dobrej viery (§ 242 BGB) už nemôže odvolávať na právo na odstúpenie od zmluvy.

- 6 Proti rozsudku Landgericht Stuttgart (Krajinský súd Stuttgart) podal O. K. odvolanie na vnútroštátny súd.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 7 O. K. zastáva názor, že lehota na uplatnenie jeho práva na odstúpenie od zmluvy ešte neuplynula, keďže ešte ani nezačala plynúť. Nedostal všetky informácie, ktoré sú vyžadované podľa práva Únie [článok 14 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 10 ods. 2 smernice 2008/48] a zodpovedajúcej vnútroštátnej právnej úpravy.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

O otázke a)

- 8 V smernici 2008/48 nie je výslovne upravené, či a, ak áno, kedy zanikne právo na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 tejto smernice.
- 9 Z pohľadu vnútroštátneho súdu toho veľa svedčí v prospech toho, že právo na odstúpenie už neexistuje, keď zmluvu o úvere v plnom rozsahu splnili obe zmluvné strany:
- Odôvodnenie 34 smernice 2008/48 (pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan vo veciach C-33/20, C-155/20 a C-187/20, Volkswagen Bank a i., EU:C:2021:629, bod 107)
 - Účel informačnej povinnosti podľa článku 10 smernice 2008/48 (pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Hogan vo veciach C-33/20, C-155/20 a C-187/20, Volkswagen Bank a i., EU:C:2021:629, bod 108)
 - Judikatúra Súdneho dvora o smernici 85/577 (rozsudok z 10. apríla 2008, Hamilton, C-412/06, EU:C:2008:215, body 41 a nasl.)
 - Článok 6 ods. 2 písm. c) smernice 2002/65 (pozri rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2019, Romano, C-143/18, EU:C:2019:701, bod 39)
 - Uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 smernice 2008/48 nie je časovo obmedzené (rozsudok Súdneho dvora z 9. septembra 2021, Volkswagen Bank a i., C-33/20, C-155/20 a C-187/20, EU:C:2021:736, bod 117). Avšak pokiaľ je známe, v právnych poriadkoch členských štátov niet príkladu na právo bez akéhokoľvek obmedzenia.
 - Vzhľadom na cieľ zaručiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov by právo bez akéhokoľvek obmedzenia mohlo byť aj neproporcionálne (pozri analogicky rozsudok Súdneho dvora z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 72).

- 10 Proti zániku práva na odstúpenie po úplnom splnení zmluvy by mohlo svedčiť, že účelom časovo neobmedzeného práva na odstúpenie je aj odstrašenie a sankcionovanie (rozsudok Súdneho dvora z 9. septembra 2021, Volkswagen Bank a i., C-33/20, C-155/20 a C-187/20, EU:C:2021:736, body 124 a nasl.).
- 11 Podľa názoru vnútroštátneho súdu má však toto hľadisko menšiu relevanciu z nasledujúcich dôvodov:
- Sankčný a odstrašujúci charakter práva na odstúpenie nie je v smernici 2008/48 výslovne zdôrazňovaný (pozri odôvodnenie 34 smernice, v ktorom sa odkazuje na aproximáciu postupov na uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy v podobných oblastiach).
 - Smernica 2011/83, v ktorej normotvorca Únie stanovuje, že lehota na odstúpenie od zmluvy uplynie po určitom čase uplyní (článok 9 ods. 2), a to aj v prípade neposkytnutia informácie o práve na odstúpenie od zmluvy (článok 10).
 - Po úplnom splnení zmluvy už nie je možné zmysluplne zistiť informácie o právach a povinnostiach vyplývajúcich zo zmluvy.
 - Podľa zásady právneho štátu, ktorá platí aj v práve Únie, je predpokladom sankcie skutočnosť, že povinný sa mohol správať v súlade s právom. Ustanovenia článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 sú však na mnohých miestach formulované nepresne a otvorene. Výklady, aké uskutočnil nemecký zákonodarca a Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) vo viacerých prípadoch neobstáli po preskúmaní Súdny dvorom (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 9. septembra 2021, Volkswagen Bank a i., C-33/20, C-155/20 a C-187/20, EU:C:2021:736, a z 26. marca 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 49).

O otázke b)

- 12 Ak od uzavretia zmluvy o úvere uplynul určitý čas a zmluva je v celom rozsahu splnená, odvolávanie sa spotrebiteľa na jeho právo na odstúpenie od zmluvy stanovené v článku 14 ods. 1 smernice 2008/48 môže byť podľa vnútroštátneho práva v konkrétnom prípade v rozpore s dobrou vierou (vnútroštátna judikatúra najvyšších súdov). Podľa § 242 BGB je totiž dlžník povinný poskytnúť plnenie tak, ako si to vyžaduje dobromyseľnosť s prihliadnutím na obchodné zvyklosti.
- 13 Je otázne, či článok 14 ods. 1 smernice 2008/48 bráni tomuto výkladu vnútroštátneho práva.
- 14 Z pohľadu vnútroštátneho súdu svedčia v neprospech tejto tézy dôvody uvedené vyššie v bodoch 9 a 11, a to najmä:
- Judikatúra Súdneho dvora o smernici 85/577 (rozsudok z 10. apríla 2008, Hamilton, C-412/06, EU:C:2008:215, body 41 a nasl.)

- Smernica 2011/83, v ktorej normotvorca Únie stanovuje, že lehota na odstúpenie od zmluvy uplynie po určitom čase (článok 9 ods. 2), a to aj v prípade neposkytnutia informácie o práve na odstúpenie od zmluvy (článok 10)

O otázke c)

- 15 V smernici 2008/48 nie je ani v článku 14 ods. 3 ani na inom mieste upravené, aké nároky má spotrebiteľ po účinnom odstúpení od zmluvy.
- 16 Podľa vnútroštátneho práva má spotrebiteľ po účinnom odstúpení od zmluvy za určitých predpokladov nielen nárok na vrátenie jeho platieb (platby úrokov a splátok), ale aj na vydanie úžitkov, ktoré poskytovateľ úveru mal z jeho platieb; ak je poskytovateľom úveru banka, predpokladá sa, že také úžitky mal, a to vo výške úrokov z omeškania, ktoré si môže nárokovať (vnútroštátna judikatúra najvyšších súdov). V tomto prípade je to 5 % nad aktuálnou základnou úrokovou sadzbou.
- 17 Podľa judikatúry Súdneho dvora pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti smernice 2008/48, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (rozsudok z 9. septembra 2021, Volkswagen Bank a i., C-33/20, C-155/20 a C-187/20, EU:C:2021:736, body 107 a nasl.).
- 18 Článok 14 ods. 3 smernice 2008/48 obsahuje ustanovenia týkajúce sa právnych účinkov účinného odstúpenia od zmluvy. Upravené sú však iba nároky poskytovateľa úveru.
- 19 Je preto otázne, či smernica 2008/48 obsahuje pravidlá harmonizované pre celú oblasť právnych následkov účinného odstúpenia od zmluvy – s tým dôsledkom, že členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve nesmú zachovať ani zaviesť také ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice (článok 22 ods. 1 smernice 2008/48) – alebo iba pre oblasť nárokov poskytovateľa úveru. V neprospech druhej možnosti svedčí cieľ vytvoriť skutočný vnútorný trh (pozri odôvodnenia 7 a 9 smernice 2008/48).
- 20 Ak by smernica 2008/48 predsa len obsahovala ustanovenia harmonizované iba pre oblasť nárokov poskytovateľa úveru, mohlo by prichádzať do úvahy, že členské štáty stanovujú nároky spotrebiteľa neustanovené v článku 14 ods. 3 ako sankciu podľa článku 23 tejto smernice. Ak totiž k odstúpeniu od zmluvy dôjde po uplynutí viac ako 14 dní od uzavretia zmluvy, mohlo by sa to spravidla odôvodňovať porušením nejakej informačnej povinnosti.
- 21 Avšak podľa článku 23 druhej vety smernice 2008/48 musí byť takáto sankcia primeraná. Ak už je zmluva o úvere v plnom rozsahu splnená, mohlo by to byť v zásade vylúčené (pozri bod 9 vyššie). V prípade priznania nároku na vydanie

úžitkov opísaného vyššie v bode 16 by totiž odstúpenie od zmluvy uskutočnené po úplnom splnení zmluvy o úvere malo pre spotrebiteľa také dôsledky, ako keby každou ním poskytnutou platbou vykonal peňažný vklad úročený piatimi percentami nad aktuálnou základnou úrokovou sadzbou, a s odstúpením od zmluvy by mohol čakať ľubovoľne dlho.

- 22 Odôvodnenie 35 smernice 2008/48, podľa ktorého by táto smernica mala platiť bez toho, aby boli dotknuté iné predpisy členských štátov, ktoré upravujú vrátenie tovaru alebo s tým súvisiace otázky, by v tomto prípade nemuselo byť relevantné, pretože v prípade nároku na vydanie úžitkov ide o právnu úpravu bezprostredne sa viažucu na odstúpenie od zmluvy o úvere.

PRACOVNÝ DOKUMENT